

wroclaw.pl

**Ron pomaga uczyć
w IV LO**

Dawid Graczyk
prowadzi lekcje historii
ze skrzydlatym
asystentem.

str. 13

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 44 (157), 15-21.11.2023

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 10-11

Życzliwym bądź, i już!

Sadzą drzewa przy Obwodnicy Leśnicy

A dokładnie na ul. Kosmonautów w pobliżu
ul. Fieldofra i 11 Listopada. Są to dorodne klony.
Na wiosnę mają pokazać... czerwone liście.

str. 7

Mikrogranty chłodu wcale się nie boją

Wspólne wędrówki, rękodzielnicze warsztaty
- z tym programem jesień w mieście będzie wypeł-
niona sąsiedzkimi spotkaniami.

str. 14-15

Нічна та святкова медична допомога

Якщо вам стало зле в будні після 18 або у святкові
дні, тоді ви можете скористатися нічною та
святковою медичною допомогою. Як це зробити?

с. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

trochę się ostatnio w Polsce pozmieniało. Pierwsze skojarzenie, jakie może nieść ze sobą to zdanie, to nowy parlament, który ukonstytuował się w miniony poniedziałek. Myślę jednak o czymś – jak sądzę – dalece głębszym. Czuliśmy to wszyscy, gdy kolejne osoby dopisywały się do rejestru wyborców, a potem, gdy wspólnie czekaliśmy, dłużej lub krócej, w kolejkach do lokali wyborczych. Nie było tam złej emocji. Nie było gniewu, wrogości. Towarzyszył nam raczej uśmiech i poczucie powrotu do wspólnoty.

Gdy w minionym tygodniu spotkaliśmy się ponownie na wrocławskim Jagodnie, osiedlu, które stało się ogólnopolskim symbolem obywatelskiego zaangażowania, gdy w dniu wyborów ostatni głosujący wrzucali swoje karty do urn blisko godziny 3 nad ranem. Wy-

pełniona po brzegi sala niosła ze sobą przede wszystkim nadzieję na rozwiązanie prawdziwych i głębokich ogólnopolskich, ale i lokalnych problemów, a wszystkiemu temu towarzyszyło poczucie współodpowiedzialności, zrozumienia, że nie wszystko wydarzy się natychmiast, ale że zmienił się sposób prowadzenia narracji.

Nie ma mowy o „nich” i o „nas” w kontekście wyborców. Jest mowa o mieszkańcach jednej Polski, o tym, że naszym najważniejszym zadaniem będzie budowanie wspólnoty. Tak też odebrałem słowa nowo wybranego marszałka Sejmu. Jedną z jego pierwszych decyzji było usunięcie barier ograniczających dostęp do parlamentu – gest jakże symboliczny, zwłaszcza w kontekście słów: bo tych barier za dużo stawiano między nami. Tak rozumiem też naszą codzienną samorządową pracę.

Wielokrotnie podkreślałem, że ulice, chodniki, szkoły, parki czy transport publiczny nie rozróżniają wyborców tej czy innej partii, służą wspólnocie mieszkańców, łożymy na nie z naszego wspólnego budżetu. Szczególnie dzisiaj, u progu – jak wierzymy – poważnych zmian w kraju, musimy tę wspólnotę rozumieć szerzej i wciąż budować.

W przededniu 5. rocznicy powierzenia mi przez Państwa obowiązków Prezydenta Wrocławia, deklaruje, że nic nie zmieniło się w najważniejszym dla mnie hasle: „Wrocław – wspólna sprawa”. Dla takiego Wrocławia chcę, wraz z Państwem, pracować.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

						
CZW. 16.11	PT. 17.11	SOB. 18.11	ND. 19.11	PN. 20.11	WT. 21.11	ŚR. 22.11
10°C	6°C	5°C	9°C	10°C	8°C	6°C

KARTKA
Z KALENDARZA

• 15 listopada 1702 •

powołano Akademię Leopoldyńską, później Uniwersytet Wrocławski

• 16 listopada 1856 •

otwarto Stary Cmentarz Żydowski przy ul. Ślężnej

• 19 listopada 1808 •

po zburzeniu fortyfikacji w obręb Wrocławia włączono Ołbin, Szczepin, Kleczków oraz fragmenty Przedmieścia Świdnickiego i Oławskiego

TAK SENIORZY ŚWIĘTOWALI HALLOWEEN

Wróżki, wiedźmy, wampiry i inne strachy na lachy rozgrzały w środę 8 listopada parkiet w restauracji Letniej przy ul. Wróblewskiego. Odbył się tu bal seniorów pod nazwą „Z wizytą u rodziny Addamsów”. Zabawa była przednia – co można zobaczyć w fotogalerii na stronie wroc.city/BalAddamsów.

Jesienny bal seniorów to już we Wrocławiu tradycja. Szampańska zabawa rozpoczęła się o godz. 17 i trwała do godz. 22. Na parkiecie pojawiły się wróżki, wiedźmy, wampiry, diabły i kościotrupy w fantastycznych strojach. Nie zabrakło niesamowitych diabolicznych przebrań i scenografii rodem z opuszczonego zamku.

Organizatorem balu „Z wizytą u rodziny Addamsów” była Przestrzeń Trzeciego Wieku – Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego.

Poradź się bezpłatnie w sprawie spadku

Aż 50 notariuszy, członków Izby Notarialnej we Wrocławiu, będzie do dyspozycji wrocławian w Pasażu Grunwaldzkim w sobotę, 18 listopada w godz. 10-16. To okazja na uzyskanie bezpłatnych porad dotyczących dziedziczenia i zmian w prawie spadkowym.

Tomasz Wysocki

Pretekstem jego kolejna, już 14. edycja Dnia Otwartego Notariatu. Wydarzenie firmuje Notariat Polski – Krajowa Rada Notarialna.

W Polsce notariusze zajmują się sprawami związanymi z obrotem nieruchomości. Sporządzają umowy sprzedaży, darowizny oraz umowy dożywocia i umowy zamiany. Prowadzą procedury dotyczące dziedziczenia, np. przygotowanie testamentu, aktów poświadczenia dziedziczenia, działów spadku i aktów zniesienia współwłasności. Tych spraw nie potrzeba załatwiać w sądzie, co jest długotrwałe, tylko na bieżąco w kancelarii notarialnej.

Notariusze zajmują się też często małżeńskimi umowami majątkowymi, sprawami tworzenia i zarządzania spółkami, zarządem sukcesyjnym. Anna Szerer, koordynator akcji, notariusz z Wałbrzycha: – Naszą intencją jest podniesienie poziomu wiedzy osób, które często nie potrafią zadbać o swoje sprawy związane z ochroną majątku rodziny.

Głównym tematem tegorocznej edycji Dnia Otwartego Notariatu są zmiany w postępowaniu spadkowym oraz ich skutki, które wejdą w życie 15 listopada 2023 r. Anna Szerer: – Poszerzono katalog przesłanek uprawnających

Notariusze będą udzielali porad w Pasażu Grunwaldzkim w Chillout Roomie Pasażu, na poziomie +1

do uznania danej osoby za niegodną dziedziczenia, zawężono krąg spadkobierców ustawowych, uproszczono zasady składania oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

Osoby zainteresowane uzyskają także bezpłatne porady dotyczące: ■ dziedziczenia, np. jak sporządzić testament, jak zrzec się dziedziczenia oraz jakich kroków wymaga odrzucenie spadku; ■ nieruchomości, np. jak

powinna brzmieć umowa najmu, ■ wszelkiego rodzaju umów sprzedaży, ■ darowizny, ■ umów o dożywocie ■ jak ustrzec się przed oszustwem przy umowie przewłaszczenia nieruchomości na zabezpieczenie ■ prawa rodzinnego, w tym małżeńskich umów majątkowych, jak podzielić majątek po rozwodzie.

W Dniu Otwartym Notariatu w Pasażu Grunwaldzkim na zainteresowanych będzie czekało 50 rejentów

z wrocławskiej Izby Notarialnej. Aby uzyskać precyzyjne porady, warto przynieść dokumenty dotyczące problemowych spraw, np. akty notarialne, wypisy z ksiąg wieczystych, dokumenty z USC. Notariusze będą dyżurowali w Pasażu Grunwaldzkim 18 listopada w godz. 10–16. Konsultacje notarialne można będzie uzyskać także telefonicznie 71 738 12 01.

➤ **Więcej na:**
Porozmawiajznotariuszem.pl

300 zł na wyprawkę jeszcze tylko do 30.11

Już tylko 2 tygodnie zostały rodzicom i opiekunom na złożenie wniosku o wyprawkę szkolną w ramach programu „Dobry start”. Termin mija 30 listopada. W ramach programu rodzice bez względu na swoje dochody mogą otrzymać jednorazowo 300 zł na zakup wyposażenia do nauki. Wyprawka przysługuje na dziecko, które się uczy do ukończenia przez nie 20 r.ż. (24 r.ż. w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami). Wniosek można złożyć wyłącznie drogą elektroniczną – za pomocą aplikacji mZUS, (PUE) ZUS, bankowości elektronicznej lub portalu Emp@tia.

Uczelnie świętują

15 listopada to wyjątkowa data w akademickim kalendarzu. Tego dnia utworzono Uniwersytet Leopoldyński, poprzednika Uniwersytetu Wrocławskiego, i Politechnikę Lwowską, poprzedniczkę Politechniki Wrocławskiej. Tego dnia ogłoszono też pierwszy wykład w powojennym Wrocławiu. Z tej okazji koncert, występ chórów akademickich oraz wręczona zostanie Nagroda im. prof. Józefa Dudka dr. inż. Edwardowi Wąsiewiczowi. Oba wydarzenia będą transmitowane na kanale KRUWiO na YouTube.

Milionowa inwestycja blisko Wrocławia

Wizualizacja Dolnośląskiego Centrum Produkcyjno-Serwisowego

300 mln zł nakładów i wzrost zatrudnienia o 250 procent – Polska Grupa Zbrojeniowa inwestuje w aglomeracji wrocławskiej.

Jarek Ratajczak

W podwrocławskiej gminie Czeronica powstanie Dolnośląskie Centrum Produkcyjno-Serwisowe. Nowe miejsca pracy, pakiety szkoleniowe, nowe technologie, zaawansowany sprzęt zaczyna się stanowić wizytówkę regionu na mapie polskiego przemysłu obronnego.

Centrum będzie stanowić silny ośrodek kompetencyjny, realizujący zadania w dwóch obszarach: ■ produkcja i serwisowanie elektroniki specjalistycznej

związanej z urządzeniami na licencji firmy L3Harris (radiostacje, wozy dowodzenia, szkolenia użytkowników w zakresie eksploatacji sprzętu oraz osiągnięcie zdolności poziomu Instruktorów, serwisowanie sprzętu łączności wchodzącego w skład systemu IBCS); ■ Centrum Serwisowe dla wszystkich systemów dowodzenia, systemów radarowych i systemów uzbrojenia dostarczanych przez domenę elektroniczną Grupy PGZ. Planowany wzrost zatrudnienia w najbliższych latach szacowany jest na 250 proc.

Zmarła Hanna Gucwińska

Nie żyje Hanna Gucwińska – ikona telewizji,

współautorka programu „Z kamerą wśród zwierząt”, który prowadziła przez wiele lat ze swoim mężem Antonim Gucwińskim, dyrektorem wrocławskiego zoo. Miała 91 lat. Pogrzeb zaplanowano na 22 listopada (środa). Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się o godz. 12 w kościele garnizonowym (bazylika pw. św. Elżbiety). Hanna Gucwińska spocznie obok swojego męża w Alei Zasłużonych na cmentarzu Osobowickim.

Przepisy o opiece sąsiedzkiej już są, teraz finanse

Starzenie się społeczeństwa, braki kadry opiekuńczej i odchodzenie od instytucjonalnej pomocy to główne argumenty za utworzeniem nowej formy pomocy społecznej – pomocy sąsiedzkiej. Ogólne przepisy już obowiązują. We Wrocławiu trwa analiza zapotrzebowania możliwości uzyskania finansowania tych usług.

■ Mirka Kuczkowska

Nowe przepisy o świadczeniu usług sąsiedzkich weszły w życie z początkiem listopada. – Celem tych działań jest utrzymanie mieszkańca jak najdłużej w jego własnym środowisku, gdzie czuje się bezpiecznie i gdzie może uczestniczyć w życiu lokalnym – mówi Anna Bytońska z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Jednak to, że ustawa już obowiązuje nie oznacza, że można korzystać z nowej formy pomocy. W zapisach ustawowych chodzi bowiem o nadanie ogólnych ram usługom sąsiedzkim. Dopracowanie szczegółów pozostawiono gminom.

– Aby można było wprowadzić usługi sąsiedzkie, rada miejska musi przyjąć odpowiednią uchwałę, w której określi szczegółowe warunki – przypomina Bytońska.

Nie tylko dla samotnych

Pomoc sąsiedzka ma objąć osoby samotne, starsze i chore, które nie wymagają jeszcze korzystania z usług wykwalifi-

Jeśli potrzebujesz opieki, zadzwoń do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wrocław, tel. 71 765 79 13

kowanych opiekunów. Co ważne, taką pomoc mogą otrzymać osoby, które są pozbawione wsparcia osób bliskich, a dzięki sąsiadom zachowują samodzielność i możliwość funkcjonowania w swoim środowisku.

W ustawie celowo nie wprowadzono definicji terminu „są-

siedztwa”. W gminach wiejskich najbliższy sąsiad może być oddalony o kilka kilometrów, w miastach – o dwa kroki. Osoba pomagająca musi jednak: ■ być pełnoletnia; ■ złożyć organizatorowi usług sąsiedzkich oświadczenie o zdolności fizycznej i psychicznej do świadczenia takich

usług; ■ ukończyć szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy; ■ mieć akceptację osoby, którą będzie się opiekowała; ■ mieć akceptację organizatora usług sąsiedzkich. I jeszcze jedno: nie może być członkiem rodziny ani małżonkiem, nawet jeśli mieszka w innym miejscu.

Sprzątanie, zakupy, rozmowa

Pomoc sąsiedzka ma zaspokajać podstawowe potrzeby życiowe. Może obejmować: drobne zabiegi pielęgnacyjne i higieniczne, które nie wymagają specjalistycznej wiedzy i kompetencji, zakupy, ugotowanie obiadu, wspólny spacer, rozmowę.

Pomoc sąsiedzka to pomoc płatna, oznacza to, że osoba, która pomaga sąsiadowi będzie otrzymywała za swoją pracę wynagrodzenie, które wypłaci organizator usług sąsiedzkich – gmina lub wskazany przez nią podmiot. Oczywiście gminy mogą się starać o wsparcie finansowe, np. ze środków unijnych lub rządowego Korpusu Wsparcia Seniorów.

– Kwestie wynagrodzenia dla opiekunów wymagają od gminy przeprowadzenia szczegółowych analiz oraz uzyskania dodatkowych wyjaśnień z ministerstwa. Obecnie nie jesteśmy jeszcze w stanie określić, jak te mechanizmy będą wyglądały w praktyce – zaznacza Bytońska.

I zapewnia, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu analizuje zapotrzebowanie na usługi sąsiedzkie oraz sprawdza możliwości finansowania.

Wrocław pokaże, jak się prowadzi lekcje z 4K

SP nr 64 od trzech lat uczy krytycznego myślenia podczas zajęć

Oceny to nie wszystko. W Szkole Podstawowej nr 64 z ul. Wojszyckiej ważna jest też kreatywność, umiejętność współpracy i realizacja założonych celów. Jak to się robi? Wrocław pokaże na pierwszej w Polsce konferencji myślenia krytycznego 17 listopada.

■ Paulina Falkiewicz

17 lekcji z 10 przedmiotów – wrocławscy nauczyciele z SP 64 pokażą, jak prowadzą lekcje, podczas których uczniowie zdobywają kompetencje potrzebne im później w pracy zawodowej. Takiej konferencji jeszcze nie było. Dyrektorzy i nauczyciele z całej Polski, w sumie ponad 200 osób, przyjadą do Wrocławia, aby zapoznać się z kreatywnym nauczaniem.

Program „Szkół uczące myślenia” został stworzony przez Instytut Krytycznego Myślenia z Gdańska. Stawia przede wszystkim na sam proces na-

uczania. Nauczyciele starają się, by uczniowie jak najwięcej zapamiętywali z lekcji, a także samodzielnie dochodzili do określonych wniosków i celów. Rozwijają przy tym tzw. kompetencje 4K, nazywane kompetencjami przyszłości. Są to: krytyczne myślenie, komunikacja, kooperacja i kreatywność.

– Pierwszy raz w historii Instytutu Krytycznego Myślenia organizujemy konferencję, podczas której zobaczycie lekcje z udziałem uczniów. Po prawie trzech latach przygotowań jesteśmy gotowi, aby zaprosić dyrektorów i nauczycieli z całej Polski i pokazać im, jak w praktyce wyglądają lekcje w kul-

turze myślenia, rozwijające kompetencje 4K – tłumaczy Karolina Mitelska, dyrektor SP 64, organizatora konferencji.

Konferencja i lekcje odbędą się w Szkole Podstawowej nr 64 przy ul. Wojszyckiej we Wrocławiu 17 listopada. Zajęcia z udziałem uczniów poprowadzą nauczyciele tej szkoły.

SP nr 64 we Wrocławiu od dwóch lat bierze udział w projekcie „Szkół Uczących Myślenia”. Oprócz możliwości obserwacji lekcji uczestnicy będą mieli możliwość zobaczenia dobrych praktyk z innych szkół Polski podczas prezentacji.

Do 100 tys. zł na projekt z programu „Niepodległa”

Wystawa, spacer tematyczny, mural? A może rekonstrukcja historyczna? Do 8 grudnia trwa nabór wniosków w Programie Dotacyjnym „Niepodległa”. Organizacje pozarządowe mogą aplikować w nim o kwotę od 10 do 100 tys. zł na realizację wydarzeń przypominających ważne wydarzenia historyczne z dziejów Polski.

Maciej Wołodko

Program przewiduje dofinansowanie projektów organizowanych w 2024 roku, upamiętniających ważne wydarzenia w historii Polski, począwszy od Konfederacji Barskiej, aż do Obrad Okrągłego Stołu i pierwszych częściowo wolnych wyborów.

Dotacje są przeznaczone dla NGO-sów i samorządowych instytucji kultury.

Kto może skorzystać?

Wspierane będą działania o charakterze kulturowym, artystycznym, edukacyjnym, upamiętniające wydarzenia i ludzi – ze szczególnym uwzględnieniem pamięci i tradycji regionalnej, lokalnej i rodzinnej, tworzącej historię narodową.

W programie można wnioskować o dofinansowanie od 10 tys. do 100 tys. zł. Poziom dofinansowania ze środków programu nie może przekroczyć 85 proc. całego budżetu zadania. Łączny budżet naboru to 6 mln zł.

Wnioski należy składać przez formularz w systemie Witkac.pl

Na zdj. grupa rekonstrukcji historycznej z zeszłorocznej edycji spaceru w Dzień Niepodległości WrocWalk

do 8 grudnia. Zadania dofinansowane z programu powinny zostać zrealizowane od 8 lutego do 20 listopada 2024 roku.

Z kim współpracować?

Przy ocenie wniosków preferowane będą zadania, w przypadku których wnioskodawcy

zadeklarują podjęcie współpracy z co najmniej jednym z następujących podmiotów: ■ archiwa państwowe; ■ przedszkola, szkoły i inne instytucje oświatowo-wychowawcze; ■ uczelnie; ■ instytucje kultury; ■ organizacje pozarządowe; ■ kościoły i związki wyznaniowe; ■ podmioty prowadzące

działalność gospodarczą; ■ Instytut Pamięci Narodowej.

Co można realizować?

W ramach programu można realizować:

- wystawy wraz z katalogami;
- rekonstrukcje historyczne;

- festiwale,
- koncerty patriotyczne,
- spektakle (teatralne, muzyczne);
- projekty edukacyjno-animacyjne oparte na interakcji i współdziałaniu – gry terenowe, wykłady, konferencje, lekcje tematyczne, spacer tematyczny, spotkania, konkursy, warsztaty (z wyłączeniem warsztatów tworzenia aplikacji, stron internetowych, filmowych i strzeleckich);
- wytyczenie i oznakowanie szlaków tematycznych i historycznych;
- kwerendy archiwalne i naukowe opracowanie zbiorów – zakończone upowszechnieniem wyników;
- murale;
- zadania polegające na projekcji obrazu lub animacji na obiekcie, takim jak np.: budynek czy elementy scenografii (mapping).

Uzupełnieniem dla nich mogą być dodatkowe działania realizowane w przestrzeni wirtualnej.

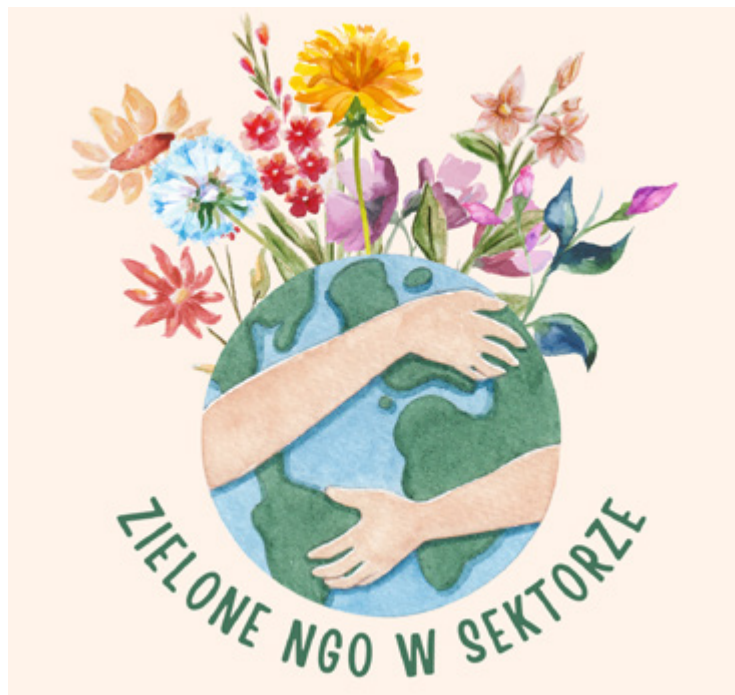
➤ **Regulamin Programu Dotacyjnego „Niepodległa”:**
wroc.city/Niepodlegla-2024

SEKTOR 3: w centrum uwagi teraz zielone NGO

Ochrona środowiska, zmiana klimatu i wszystkie kwestie dotyczące przyrody są dla Was istotne? Jeśli ty lub organizacja, w której działasz, pragniecie nawiązać nowe partnerstwa, zrealizować wspólnie projekt, zainspirować się ich działalnością, wpadnijcie na spotkanie do Centrum Sektor 3 przy ul. Legnickiej 65.

Redakcja

Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3 zaprasza na drugie spotkanie w ramach cyklu „W Centrum uwagi” o tytule „Zielone NGO w Sektorze”. Wydarzenie zostało zaplanowane z myślą o organizacjach zajmujących się tematem zieleni, ekologii i ochrony środowiska. – Formuła polegać będzie na wystąpieniach 6 podmiotów, które będą miały po 10–15 minut na prezentację własnej działalności oraz stanowiska dotyczącego własnej agendy: problemów, wyzwań, możliwości – wyjaśnia Kinga Borkowska z Sektora 3. – Spotkanie ma na celu promocję organizacji i stworzenie przestrze-

ni do bezpiecznego dialogu, która może przerodzić się w nawiązanie nowych partnerstw. Wierzymy, że kontakt między organizacjami wzmacnia środowisko i przyczynia się do jego solidaryzacji – dodaje.

Centrum Sektor 3 spotkanie zaplanowało na poniedziałek 20 listopada w godz. 16.30–20. Do współorganizacji wydarzenia zaprosił: Fundację GreenGaya, Grupę Inicjatywną Siostry Rzeki Ślęzy, Fundację Eko-Rozwoju, Szkolną Konferencję Klimatyczną i Zarząd Zieleni Miejskiej.

Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych to inkubator NGO dla wrocławskich organizacji pozarządowych, grup

nieformalnych oraz aktywistów i aktywistek społecznych. Prowadzimy szeroką, bezpłatną ofertę dla tych, którzy chcą pogłębiać m.in. kompetencje zarządcze, wiedzę z zakresu pisania wniosków i realizacji projektów. Centrum Sektor 3 prowadzone jest przez Fundację Wspierania Organizacji Pozarządowych „Umbrella” w formie zadania publicznego, finansowany jest z budżetu Gminy Wrocław. Centrum Sektor 3 czynne jest od poniedziałku do piątku w godzinach 9–20.

Warunkiem korzystania ze wsparcia Centrum jest podpisanie Porozumienia o współpracy w sekretariacie (ul. Legnicka 65), wysłania mejlowo lub przesyłając dokumenty pocztą.

Nowa zwrotnica na Nowym Świecie

Wymiana zwrotnicy na Nowym Świecie zaplanowana na najbliższy weekend (18-19.11) wymusi objazdy dla tramwajów 6, 7 i 18 oraz zmianę umiejscowienia przystanku dla autobusów K, 132, 142, 247, 248 i 257. Interwencji wymaga zwrotnica na wysokości ul. Cieszyńskiego. Tramwaje linii 6 w kierunku pętli „Krzyki” pojadą od placu Bema przez Halę Targową, skrzyżowanie przy pl. Dominikańskim, ul. Skargi i Teatralną do Świdnickiej. Linia 18 w kierunku krańcówki „Gaj” pojedzie od Dmowskiego przez pl. Jana Pawła II i Ruską do ulicy Kazimierza Wielkiego. W przeciwnym kierunku trasy tych linii pozostają niezmienione. Od poniedziałku tramwaje wracają na swoje trasy.

Krótsza trasa 23

W weekend 18-19.11 linia 23 kursować będzie tylko do pętli „Kromera”. Dalej, do pętli „Kowale”, pasażerów wozić będzie autobus zastępczy 723, który kursować będzie co 20 minut. Powodem utrudnień jest wymiana zwrotnicy na pętli „Kowale”. Kasując bilet jednorazowy w tramwaju 23, można kontynuować podróż autobusem 723 na całej długości trasy i autobusami linii 116 i 118 na odcinku Kromera – Kwidzyńska – Kromera.

Leśnica: drobne przetasowania

Autobusy 123 jadące z Marszowic do pętli w Leśnicy, od ul. Marszowickiej jeżdżą przez Wolską i Dolnobrzeską do Trzmielowickiej zatrzymują się dodatkowo na przystanku „Eluarda”. W kierunku przeciwnym trasa nadal prowadzi od Trzmielowickiej przez Średzką, Wolską do Marszowickiej.

Linie nocne 243 i 253 jadące do Leśnicy ze Średzkiej bezpośrednio wjeżdżają na pętlę „Leśnica”, a w kierunku centrum jeżdżą przez Płońskiego, Trzmielowicką i Średzką.

Nowa szansa na tramwaj na Jagodno

Na betonową płytę wylewać asfalt, po którym będą jeździć autobusy, czy od razu kłaść tory tramwajowe? Już teraz stawiać słupy trakcyjne? To niektóre z wielu dylematów, które pojawiły się po wypowiedzi Donalda Tuska.

Bartosz Chochołowski

Odwiedził wyborców na Jagodnie i obiecał, że jako premier rozwiąże problem skrzyżowania torów tramwajowych z kolejowymi. To zmienia sytuację w związku z budową, która już trwa. Koncepcja budowy tramwaju na Jagodno zakładała przecięcie torów kolejowych z tramwajowymi. Kolejarze początkowo nie wykluczali takiego rozwiązania, ale potem doszli do wniosku, że przepisy nie zezwalają na krzyżowanie się torów.

Wersja z wiaduktem

PKP Polskie Linie Kolejowe, planując przebudowę wrocławskiego węzła kolejowego i obwodnicy towarowej, wyniesie linię kolejową 285 (która stoi na przeszkodzie w budowie tramwaju) na nasyp obwodnicy. Wtedy tramwaje będą mogły bezkolizyjnie jeździć pod wiaduktem. To z punktu widzenia wrocławian dobry pomysł. Szkopuł w tym, że przebudowa węzła kolejowego nie została ujęta w Krajowym Programie Kolejowym do 2030 r.

Wstępne analizy i ustalenia miasto chce zakończyć do początku grudnia, tak aby po powołaniu nowego rządu jeszcze w 2023 r. przedstawić mu potrzeby do kontynuowania prac na budowie trasy tramwaju na Jagodno

Buspas z miejscem na tory

Władze Wrocławia zdecydowały – po dyskusji z radą osiedla – że mieszkańcy nie mogą tak długo czekać. Dlatego wiosną tego roku ruszyła budowa wydzielonej trasy autobusowej. Pojazdy MPK będą nią poruszać się niezależnie od natężenia ruchu na ulicy. Znacznie przyspieszy to dotarcie z Jagodna do centrum i z powrotem.

Obietnica zmiany przepisów

Po słowach Tuska sytuacja się zmieniła, a budowa tramwaju może nabrać zupełnie innego

tempa. Miasto nie będzie musiało czekać co najmniej 10 lat na inwestycję PKP PLK. Mogłoby zlecić opracowanie projektu zaraz po zmianie przepisów, które umożliwią kolejowo-tramwajową krzyżówkę. Właśnie to będzie podstawą rozmów z projektantem i inwestorem trasy na Jagodnie.

Trasa tramwaju to nie tylko tory, ale także sieć trakcyjna – a tej do obecnego przetargu na budowę trasy dać się nie da. Do ustaleń niezbędne jest także porozumienie z przedsiębiorstwem Tauron w sprawie przyłącza do sieci elektrycznej. Projektowanie czegokolwiek, zanim

nie będą znane przepisy regulujące krzyżowanie się torów, jest ryzykowne. Nie wiadomo, jakie będą wymagania, jakie wytyczne i obostrzenia – nie wiadomo na razie nic. Stąd o tym, czy w ciągu najbliższych miesięcy wykonamy jeden czy dwa kroki do przodu, przekonamy się po wykonaniu niezbędnych analiz.

Wstępne analizy i ustalenia miasto chce zakończyć do końca listopada, tak aby po powołaniu nowego rządu (co powinno zakończyć się w grudniu 2023) przedstawić mu konkretne potrzeby, niezbędne do kontynuowania prac na trasie tramwaju na Jagodno.

Montują pomiar prędkości na Psim Polu

Do pomiarów prędkości będzie używana kamera systemu CANARD

Odcinkowy pomiar prędkości pod Wrocławiem działa od lipca. Teraz kamery są zainstalowane na al. Jana III Sobieskiego.

Błażej Organisty

Na pierwszej bramce kamera rejestruje dane pojazdu (nr rejestracyjny, typ, markę) i czas wjazdu na odcinek pomiarowy. Na drugiej bramce kamera rejestruje czas wyjazdu z odcinka i na jego podstawie oblicza średnią prędkość.

Na al. Jana III Sobieskiego – pomiędzy mostem Bolesława Krzywoustego a skrzyżowaniem Sobieskiego z Wilanowską – trwa instalowanie pierwszego w mieście odcinkowego (2,6

km) pomiaru prędkości. Kiedy go włączą? Konkretniej daty nie ma, można jednakże przyjąć, że w nowym roku. – Po zakończeniu prac montażowych, odbiorach i przeprowadzeniu wymaganej przepisami legalizacji urządzeń, system będzie gotowy do pracy – informuje Monika Niżniak z Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego. – Ostateczny termin uruchomienia urządzeń jest uzależniony od prac zakładów energetycznych, a więc podmiotów niezależnych od GITD. Czekamy na doprowadzenie przyłącza energetycznego.

Na Kosmonautów sadzą klony: pospolite i jawory

Na ponadpółtorakilometrowym odcinku ul. Kosmonautów – od skrzyżowania z al. Architektów do krzyżówki z ul. Fieldorfa i nową ul. 11 Listopada – będą rosły aż 184 drzewa. Sadzone są bardzo duże, mierzące ponad 4,5 metra, o obwodzie liczącym minimum 30 cm, klony jawory oraz klony pospolite w odmianie Schwedleri.

Bartosz Chochołowski

Między ulicą a torami tramwajowymi posadzonych jest już 210 platanów. Natomiast klony będą rosły w przestrzeni między dwupasmowymi jezdniami. Drzewa już teraz są duże, a za kilkanaście lat będą stanowiły bujny szpaler.

Czerwona aleja na wiosnę

Sadzone klony będą miały rozłożyste 10–15-metrowe korony. Odmiana Schwedleri doda szpalerowi uroku szczególnie wiosną, kiedy to liście tego drzewa mają intensywnie czerwony kolor. – Przed wojną droga ta była zaprojektowana jako aleja klonowa. To drzewa naturalnie występujące w naszej szerokości geograficznej. Logiczne było odtworzenie tego założenia – tłumaczy Bartosz Nowak z Wrocławskich Inwestycji.

Na Kosmonautów (blisko ul. 11 Listopada) trwają nasadzenia. Wiosną klony mają wypuścić czerwone liście

Czterech ludzi na drzewo

Wzdłuż Kosmonautów dodatkowym utrudnieniem jest rozmiar drzew. Zostały one wyhodowane w podberlińskiej szkółce i specjalnie wyselekcjonowane przed zakupem. – Takie przedsięwzięcie wymaga specjalnego sprzętu. Jedno drzewo waży około tony.

Do jego posadzenia potrzeba chwybaka i czterech ludzi. Chwybak musieliśmy przerobić, aby dał sobie radę z tak dużymi okazami – tłumaczy Honorata Tomczyk z firmy Oliwny Gaj, która wykonuje nasadzenia.

Do stabilizacji drzewa w ziemię wbijane są na metr głębokości

trzy kotwy. Mocowana do nich jest specjalna taśma oplatająca pień. Tej konstrukcji nie widać, znajduje się pod ziemią. Pełni analogiczną rolę, jak paliki wokół mniejszych nasadzeń, które w wielu miejscach możemy zobaczyć. Takie wzmocnienia pomagają drzewom dobrze się ukorzenie.

Dużo zieleni na 11 Listopada

Trwa również sadzenie drzew wzdłuż nowej, nieotwartej jeszcze ulicy 11 Listopada. Tam rosnąć będzie 345 drzew. Obecnie posadzonych jest około 200. Rozbudowana do czterech pasów Kosmonautów, wybudowana od zera 11 Listopada wraz z wiaduk-

tem nad torami kolejowymi, to fragment obwodnicy Leśnicy. 11 Listopada łączy się bowiem z al. Kaczorowskiego, która prowadzi prawie do granicy miasta na drogę wylotową w kierunku Środy Śląskiej. Obwodnica zostanie otwarta 25 listopada i weźmie na siebie ruch tranzytowy z centrum Leśnicy, z ul. Średzkiej.

– To jedna z największych inwestycji drogowych w powojennym Wrocławiu. Na razie jeszcze jej nie otwieramy, bo sadzimy drzewa. Zmieni ona istotnie poruszanie się po tej części Wrocławia. Zrobiliśmy tu nowe jezdnie, nowe torowisko, nowe ścieżki rowerowe, nowe chodniki, będzie dużo zieleni. Każda taka inwestycja musi być dobrze obsadzona drzewami – podkreśla prezydent Jacek Sutryk.

Obwodnica Leśnicy otwarta w listopadzie

Z obwodnicy Leśnicy, czyli trasy wiodącej z Kosmonautów, przez 11 Listopada i Kaczorowskiego do Średzkiej będziemy korzystać od soboty 25 listopada. Wieść będzie tędy droga krajowa nr 94, która obecnie jest poprowadzona przez historyczne centrum osiedla Leśnica.

Hotel Wieniawa przechodzi gruntowny remont

Hotel Wieniawa z ul. Gajowickiej przechodzi kapitalny remont. Przeobrazi go z oficerskiego hotelu w czterogwiazdkowy, który będzie działać pod szyldem marki Four Points by Sheraton.

Magdalena Pasiewicz

Hotel Wieniawa położony przy ulicy Gajowickiej 130 we Wrocławiu wybudowany w latach 70. XX w. powstał jako Hotel Oficerski Śląskiego Okręgu Wojskowego. Podczas pandemii pełnił też funkcję izolatorium.

Właściciel obiektu – Polski Holding Hotelowy – poinformował w 2020 roku, że razem z Hotelem Ikar z Poznania, wrocławski Hotel Wieniawa będzie funkcjonować pod szyldem marki Four Points by Sheraton, należącej do sieci Marriott International.

Oba obiekty przejdą gruntowną modernizację, na którą PHH

przeznaczyła łączną kwotę 73 mln zł.

Prace przy przebudowie Hotelu Wieniawa rozpoczęły się na dobre. Budynek jest oczyszczany, obecnie zostały tylko ściany. Wymieniana jest instalacja elektryczna, windy, okna, wnętrza będą całkiem przebudowane.

Za przygotowanie koncepcji i wykonanie projektu modernizacji bliźniaczych hoteli – Wieniawa we Wrocławiu i Ikar w Poznaniu odpowiedzialna jest pracownia architektoniczna Emkaa Architektki.

Pokoje hotelowe zaprojektowano zgodnie z wymaganiami nowej

marki. Styl pokoi nawiązuje do czasów polskiego modernizmu i ma elementy charakterystyczne dla epoki, np. fotel 366 polskiego projektanta Józefa Chierowskiego czy intarsjowana szafa.

Pierwsze prace rozpoczęły się w styczniu 2023 roku, natomiast zakończenie prac planowane jest w pierwszym kwartale 2025 roku.

PHH Hotele to spółka Skarbu Państwa. Powstała w 2005 roku jako Grupa Hoteli WAM i w 2016 r. przeszła rebranding związany z likwidacją Wojskowej Agencji Mieszkaniowej (WAM). W lipcu 2020 r. spółka AMW Hotele zmieniła nazwę na PHH Hotele Sp. z o.o.

Hotel Wieniawa jako Four Points by Sheraton będzie miał 156 pokoi

Gdzie wyrzucać styropian?

Dr Weronika Urbańska,

Wydział Inżynierii Środowiska
Politechniki Wrocławskiej

Wyróżniamy styropian budo-
wla-
ny (sto-
sowany do
termoizolacji) i styropian
opakowaniowy (np. do pa-
kowania jedzenia na wynos
czy zabezpieczenia sprzętów
AGD/RTV). Ten pierwszy nie
jest zaliczany do odpadów
komunalnych – są to odpady
budowlane, a więc nie pod-
lega segregacji w systemie
pojemnikowym. Niemniej
niewielkie ilości czyste-
go styropianu budowlanego
można bezpłatnie oddać do
Punktu Selektywnej Zbiór-
ki Odpadów Komunalnych.
Większe ilości styropianu
budowlanego, w tym też ten
zabrudzony, trzeba zago-
spodarować poprzez odpłat-
ne zamówienie kontenera na
odpady budowlane i zlecenie
odbioru tych odpadów. Sty-
ropian opakowaniowy to już
odpady komunalne, a więc
jeśli jest on czysty (np. za-
bezpieczenia transportowe
sprzętów), powinien tra-
fić do żółtego pojemnika na
tworzywa sztuczne i metale.
Zabrudzony styropian opa-
kowaniowy (np. zatłuszczone
opakowanie po jedzeniu na
wynos, brudne tacki i kubki
styropianowe) wyrzucamy do
pojemnika czarnego – do od-
padów zmieszanych.

Czysty styropian opakowa-
niowy może zostać efektyw-
nie przetworzony, a uzyskany
surowiec wtórny zastosowany
choćby do produkcji no-
wych opakowań styropiano-
wych. Zabrudzony materiał
styropianowy nie jest surow-
cem, który ze względów eko-
nomicznych opłaca się odzy-
skiwać – na wstępie musiałby
zostać oczyszczony z zabru-
dzeń, aby produkt końcowy
nadawał się do ponownego
użycia.

Zawnioskuj o darmowy kompostownik

Jesień to najlepszy moment, by uporządkować przydomowy ogród przed zimą. Właśnie teraz zbieramy liście, gałęzie, porządkujemy trawniki i rabaty. Warto pomyśleć o kompostowaniu – to ekologiczne i ekonomiczne.

Bartosz Moch

Wrocławska kompostownia na Ja-
nówku w ciągu roku z 6 tys. ton
odpadów zielonych produkuje 3
tys. ton e-kompostu. To cenny
nawóz, który ma szerokie zasto-
sowanie, a we Wrocławiu jest wy-
korzystywany m.in. do użyźniania
skwerów i miejskich terenów zie-
lonych. Trwają przygotowania do
zwiększenia przepustowości wro-
cławskiej kompostowni do 12 tys.
ton odpadów zielonych przetwa-
rzanych każdego roku.

Jak powstaje wrocławski e-kompost?

Kompostowanie odpadów odby-
wa się metodą tradycyjną, w pry-
zmach. W pierwszym etapie, by
przyspieszyć procesy biologiczne,
część odpadów zielonych (np.
gałęzie) zostaje rozdrobniona
z użyciem specjalistycznej roz-
drabniarki.

Ułożone na placu przyzmy są
okresowo przerzucane za pomo-
cą samojezdnej przerzucarki – to
poprawia natlenienie materiału
i przyspiesza cały proces. Często-
tliwość przerzucania uzależniona
jest od fazy procesu, wilgotności
i struktury materiału oraz tem-
peratury przyzmy. Cały proces
kompostowania jest stale mo-
nitorowany pod kątem tempe-
ratury i wilgotności. Zdarza się,
że chcąc zachować odpowiednią
wilgotność materiału, przyzmy są
zwilżane wodą przez system zra-
szaczy. Na zakończenie materiał
zostaje przesiany w przesiewarce
bębnowej, wyposażonej w sito
o prześwicie oczek średnicy 20
mm. Cały proces trwa około 12
tygodni.

– Wrocławska kompostow-
nia wytwarza certyfikowany
e-kompost – środek wyso-
kiej jakości i o stabilnych
parametrach poprawiający
właściwości gleby. Można
go stosować w przypad-
ku wszystkich rodzajów
gleb, w szczególności na
glebach lekkich, ubogich
w próchnicę i składniki
pokarmowe. Co ważne,
prowadzimy stały mo-
nitoring składu naszego
e-kompostu, co pozwala
na bieżąco weryfikować

Kompostownia na Janówku – tutaj powstaje wrocławski e-kompost z bioodpadów i odpadów zielonych

jakość finalnego produktu – wy-
jaśnia Adrian Konradi, kierownik
kompostowni Ekosystemu.

Kluczowe w tym procesie jest, aby
kompost nie był zanieczyszczony
plastikiem. Warto pamiętać, aby
bioodpady i odpady zielone wy-
rzucać bezpośrednio do brązo-
wych pojemników. Worki z pla-
stiku czy worki biodegradowalne,
z uwagi na długotrwały proces
rozkładu, będą zanieczyszczały
frakcję. Odpady bio i zielone wy-
rzucajmy zawsze do brązowego

pojemnika, zaś worki umieścimy
w żółtym pojemniku na tworzy-
wa sztuczne.

Kompostujesz – oszczędzasz nawet 120 zł rocznie

Wszyscy wrocławianie, którzy sa-
modzielnie kompostują bioodpady
w przydomowych kompostowni-
kach, mogą otrzymać zwolnienie
z części opłat za gospodarowanie
odpadami komunalnymi. Kwotę –
10 zł – odejmuje się od miesięcznej
opłaty za odbiór odpadów.

Zniżka nie nalicza się automatycz-
nie – konieczne jest złożenie nowej
deklaracji w Wydziale Podatków
i Opłat UM, oświadczenie w niej,
że posiadamy kompostownik i kom-
postujemy w nim bioodpady ko-
munalne, a następnie wyliczenie
opłaty ze zniżką. To zresztą jedna
z największych zniżek w Polsce.
Rocznie pozwala oszczędzić na
kompostowaniu 120 zł.

– To realne oszczędności dla
domowego budżetu, ale też
prosty sposób, w jaki może-
my dołożyć swoją cegiełkę do
podnoszenia poziomu recy-
klingu, osiąganego przez
nasze miasto. Dość powie-
dzieć, że w 2023 wynosi on

35 proc., w 2024 został ustalony na
45 proc., by w 2025 roku wzrosnąć
do 55 proc. – informuje Aleksandra
Palus, rzeczniczka Ekosystemu.

Zawnioskuj i odbierz

2337 – tyle kompostowników roz-
dano już bezpłatnie we Wrocławiu
w ramach specjalnego programu
prowadzonego przez Wydział Śro-
dowiska Urzędu Miejskiego. Akcja
kierowana jest do właścicieli przy-
domowych ogródków oraz wro-
cławskich jednostek oświatowych.

Najpierw kompostownik jest uży-
czany na trzy lata. W tym czasie
właściciele są zobowiązani rapor-
tować ilości odpadów poddanych
kompostowaniu. Po trzech latach
kompostowniki przechodzą na
własność mieszkańców. – Program
działa przez cały rok. Zachęcamy
do złożenia wniosku w Wydziale
Środowiska przy ul. Hubskiej 8-16.
Obecnie dostępnych jest 250 kom-
postowników, a w drodze jest już
kolejnych 200 sztuk – mówi Mar-
cin Obłocha z Wydziału Komunikacji
Społecznej UMW.

Uwaga! Kompostowniki nie są
wydawane właścicielom ogrodów
działkowych, tylko domów jedno-
rodziny lub szeregowych.

Wniosek na kompostownik: wroc.city/kompostownik

POWSTAŃCÓW ŚLĄSKICH

Ekologia ważna rzecz – mówią przedszkolaki

W środę 8 listopada w Przedszkolu nr 4 przy ul. Słowiczej odbył się XVII Sejmik Ekologiczny Ligi Ochrony Przyrody. Brzmi poważnie? Bo to, że przyroda ważna sprawa, wiedzą nawet przedszkolaki.

Paulina Falkiewicz

Sejmik był zwieńczeniem „Woje-wódzkiego konkursu plastycznego dla dolnośląskich przedszkoli pt. Leśna spiżarnia”. – Na konkurs wpłynęło 188 zgłoszeń. W naszym przedszkolu zorganizowaliśmy wystawę nagrodzonych i wyróżnionych prac. Jesteśmy pełni podziwu dla dzieci, które wykazały się kreatywnością, zaangażowaniem i talentem podczas tworzenia tych pięknych prac – mówi Beata Miturska, dyrektor Przedszkola nr 4.

W uroczystości wzięli udział nagrodzone dzieci i ich rodzice, nauczyciele z 20 dolnośląskich przedszkoli oraz przedstawiciele LOP. Wszystkie maluchy otrzy-

Już przedszkolaki uczą się o ekologii i biorą udział w konkursach ekologicznych, tak jak w Przedszkolu nr 4

mały dyplomy i nagrody rzeczowe. Nie zabrakło też niespodzianki dla zaproszonych gości. Przedszkolaki, przy wsparciu nauczycielek,

przygotowały inscenizację słowno-muzyczną o tematyce ekologicznej. To nie wszystko. Na gości czekały również warsztaty ekolo-

giczne, a organizatorzy podkreślali, jak ważne jest, by już od najmłodszych lat uczyć szacunku dla przyrody i jej zasobów.

MATERIAŁY ORGANIZATORA

Quo vadis, Leśnico – przyjdź na debatę

W sobotę 18.11 o godz. 15 w OPT Zamek (pl. Świętojański 1) odbędzie się debata o rewitalizacji centrum historycznej Leśnicy z udziałem architektów Macieja Hawrylaka i Zbigniewa Maćkowskiego, mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli Urzędu Miejskiego Wrocławia. Debatę poprzedzi spacer po historycznym centrum osiedla (godz. 14) i projekcja filmu, na którym widać osiedle z lotu ptaka. Dzięki otwarciu Obwodnicy Leśnicy pojawia się możliwość nowego przestrzennego zagospodarowania jej centrum, poprawy komunikacji, rewitalizacji zabudowy i przestrzeni podwórek – piszą organizatorzy i zachęcają do rozmowy. Wstęp jest wolny.

Przynieś Misia do SP na Kowalach

Szkoła Podstawowa nr 8 przy ul. Kowalskiej 105 zaprasza do udziału w zbiórce zabawek dla dzieci przebywających we wrocławskich szpitalach organizowanej przez Fundację Mam Marzenie. Przynosić można wyłącznie nowe: maskotki, gry, puzzle, artykuły szkolne oraz zabawki. Można je dostarczyć osobiście do 22.11 do siedziby szkoły, gabinet nr 18 lub 28.

POLANOWICE-POŚWIĘTNE-LIGOTA

Przy świetlicy osiedlowej będzie plac zabaw

W 2021 roku mieszkańcy osiedla złożyli do WBO projekt „Zielony plac zabaw z ogrodem społecznym” i... wygrali. Teraz doczekają się realizacji przy świetlicy i jeszcze w tym roku będą mogli usiąść na nowych ławkach, patrząc na swoje bawiące się dzieci.

Redakcja

Na ul. Henryka Michała Kamieńskiego 256 przy świetlicy osiedlowej Rady Osiedla Polanowice-Poświętne-Ligota rozpoczęła się budowa placu zabaw dla dzieci. „Zielony plac zabaw z ogrodem społecznym” to projekt wybrany przez mieszkańców w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego w 2021 roku.

Projekt obejmuje stworzenie przyjaznego i wielofunkcyjnego placu zabaw dla dzieci w różnym wieku. Świetlica osiedlowa jednoczy społeczność lokalną – tu codziennie odbywają się zajęcia dla dzieci oraz dorosłych i mieszkańcom brakowało zagospodarowanej przestrzeni przy świetlicowej, a chcieli korzystać

z tego terenu. Dlatego w 2021 roku złożyli do WBO projekt osiedlowy i wygrali. Teraz będą mogli cieszyć się odpoczynkiem i zabawą na świeżym powietrzu po zajęciach w świetlicy.

W ramach inwestycji powstanie teren rekreacyjny dla dzieci i ich rodziców. Zgodnie z projektem zamontowane zostaną: zjeżdżalnia, huśtawki, tablice edukacyjne. Dodatkowo pojawi się nowa zieleń izolacyjna i ozdobna w ramach zagospodarowania tego terenu, a także mała architektura w postaci ławek.

Prace powinny zakończyć się jeszcze w tym roku. Koszt tego zadania to 308 tys. zł. Realizuje je Zarząd Inwestycji Miejskich we Wrocławiu.

Mieszkańcy Polanowice-Poświętne-Ligoty będą mieli nowy plac zabaw

Ostatnie wolne mieszkania w TBS IX

Do 30.11 potrwa nabór najemców ostatnich wolnych mieszkań w Leśnicy IX – nowym osiedlu TBS Wrocław. Prowadzi go Wydział Lokali Mieszkalnych Urzędu Miejskiego Wrocławia. Na lokatorów czekają mieszkania 2-pokojowe o powierzchni od 49 do ok. 52 mkw. wyposażone w kuchnię, sanitariaty i kabinę prysznicową. Jak wynająć mieszkanie w Leśnicy IX? Szczegółowe informacje znajdziecie na stronie internetowej www.tbs.wroc.pl, zakładka Zostań najemcą TBS.

CO NA LISTOPADOWĄ PLUCHE?

„Wróćmy do życzliwości” – pod tym hasłem w listopadzie odbędzie się szereg wydarzeń, które przypomną nam o tym, jak ważne w codziennym życiu są wzajemne wspieranie się i tworzenie dobrych relacji. Dzień Życzliwości przypada tradycyjnie 21 listopada, ale Wrocław świętuje dłużej, bo niemal dwa tygodnie. Dlatego z pewnością każdy zdąży wziąć udział w jakimś wydarzeniu – a jest w czym wybierać!

Agata Zięba

Jak co roku 21 listopada Wydział Promocji Miasta i Turystyki UMW zaprasza wszystkich do świętowania Dnia Życzliwości. Celem rokrocznej kampanii jest promowanie pozytywnych zachowań i pokazanie, że Wrocław jest pełen dobrej energii.

Wrocław pierwszy w Polsce

To sympatyczne święto obchodzone jest w naszym mieście od 2006 r. Na świecie jego historia jest jednak znacznie dłuższa, sięga roku 1973. To właśnie wtedy dwaj Amerykanie, poruszeni wojną między Izraelem a Egipsem, doprowadzili do ustanowienia World Hello Day – Światowego Dnia Życzliwości. Chcieli uświadomić ludziom, że pokój jest kruchym dobrem, o które trzeba się troszczyć, a zrozumienie, tolerancja i życzli-

wość mogą zmieniać świat. Ich pomysły przyjął się, a święto z czasem rozprzestrzeniło się na 180 krajów. Wrocław był pierwszym miastem w Polsce, w którym zaczęto je obchodzić.

Jak świętować ten dzień?

Dziś szczególnie widzimy, jak ważne są wartości promowane 21 listopada. Musimy wrócić do źródła i zadbać o życzliwość w kontaktach międzyludzkich. Dlatego hasło tegorocznego Dnia Życzliwości to „Wróćmy do życzliwości!”.

Jak to zrobić? Bądźmy przyjaźni. Pomagajmy sobie. Bądźmy wrażliwi na potrzeby innych. Integrujmy się. Od czego zacząć? Na początek pozdrowmy kilka spotkanych na ulicy przypadkowych przechodniów. Uśmiechnijmy się do pani w sklepie. Zaproponujmy kawę koleżance

z pracy. To drobne gesty, a tak wiele znaczą. Pamiętajmy też, że życzliwym warto być przez cały rok, a nie tylko 21 listopada.

Co w programie?

W tym roku Dzień Życzliwości odbędzie się we Wrocławiu po raz 18! I jak co roku towarzyszyć mu będzie pełna optymizmu ilustracja Andrzeja Tytkowskiego, a także bogaty program wydarzeń. Od 13 do 26 listopada organizatorzy zapraszają na: warsztaty cukiernicze i plastyczne, spotkanie z psychologiem, wystawę, gry – miejską i planszowe, spektakl. A to nie wszystko – zobaczcie szczegóły programu.

PROGRAM WYDARZEŃ Z OKAZJI DNIA ŻYCZLIWOŚCI

13–26 listopada

Życzliwe książki w Mediatece, pl. Teatralny 5
W Mediatece tuż przy wejściu znajdziecie półkę z „życzliwymi książkami”. To wybrane pozycje mówiące o serdeczności, tolerancji, współczuciu i wdzięczności, które pomogą pogłębić wiedzę na temat uczuć.

17–24 listopada

Życzliwa wystawa na Promenadzie Staromiejskiej, pl. Teatralny 4
Tu poczujecie klimat Dnia Życzliwości z ubiegłych lat! Przy Wrocławskim Teatrze Lalek stanie wystawa prezentująca projekty graficzne związane z Dniem Życzliwości z lat 2006–2022.

19 listopada

Słodkości Życzliwości – warsztaty cukiernicze, Piwnica Świdnicka, Rynek–Ratusz 1A, godz. 10–14
Restauracja i browar Piwnica Świdnicka zapraszają na słodkie warsztaty, podczas których będzie można opanować sztukę przygotowywania trzech deserów: strudla z jabłkami, bezy z kremem mascarpone i crême brûlée. Spotkanie poprowadzą Marcin Korczak i Okšana Lutsiuk.

■ **Zapisy** od 15 listopada, e-mail: rezerwacje@piwnicaswidnicka.pl, tel. 508 98 53 74
■ **Wstęp** 20 zł/os; liczba miejsc ograniczona

Ja jako Osoba Życzliwa – warsztaty plastyczne, Sztuka na Miejscu, ul. Łaciarska 4, godz. 15
Warsztaty plastyczno-wyobrażeniowe poprowadzi Andrzej Tytkowski – rysownik, który od początku tworzy oprawę graficzną Dnia Życzliwości. Spotkanie dla rysowników od 5 do 15 lat. Efektem pracy będzie kolaż portretów wielu życzliwych osób.

■ **Szczegółowe informacje i zapisy** na stronie www.facebook.com/szukanamiejscu
■ **Wstęp** bezpłatny

Graj na interaktywnej macie, Pixel XL, ul. Świdnicka 12, godz. 19–23
W tym roku wrocławski Dzień Życzliwości łączy się z Dniami Otwartymi w Pixel XL. Przyjdź i spróbuj interaktywnej rozrywki. Memory, color hunt, double trouble – to tylko niektóre z dostęp-

nych gier. Wiek uczestników nie ma znaczenia.

■ **Nie ma rezerwacji miejsc**
■ **Wstęp** bezpłatny

21 listopada

Rozmowa z psychoterapeutką Joanną Flis i wokalistką Alicją Janosz, Sztuka na Miejscu, ul. Łaciarska 4, godz. 18–19.30
Alicja Janosz, wokalistka i autorka podcastu „I tak cię Kocham”, oraz Joanna Flis, psychoterapeutka i autorka książek przyjrzą się zjawie-

WRÓĆMY DO ŻYCZLIWOŚCI!

Wystawa życzliwych plakatów 2022

lu Życzliwku o godz. 10, finał w Magnolia Park, wejście od strony ul. Legnickiej około godz. 13

■ **Szczegółowe informacje i zapisy** na stronie www.fb.com/exploringevents

Dzień Życzliwości z Planszówkami, kawiarnia Awaria Prądu, ul. Szczzytnicka 28, godz. 15–18
Każdy fan gier wie, że planszówki integrują, dlatego Wydział Promocji Miasta i Turystyki wspólnie z Awarią Prądu oraz Ekipą przy Planszy zapraszają wrocławian, by usiąść przy wspólnych stołach, porozmawiać, pośmiać się i pograć. Na uczestników będą czekały życzliwe niespodzianki.

■ **Zapisy** i szczegóły na stronie wroc.city/Planszowki

■ **Wstęp** bezpłatny

■ **Udział** bezpłatny. Liczba miejsc ograniczona

► **Szczegółowy program wydarzeń** na: www.wroclaw.pl/dla-mieszkanca/dzien-zyczliwosci-we-wroclawiu

Tradycyjne Nocne Listowanie na Politechnice Wrocławskiej 21 listopada będzie trwało od godziny 20

Wiedzie, że 21 listopada urodziny ma krasnal Życzliwku?

skom życzliwości i nieżyczliwości z psychologicznego punktu widzenia.

■ **Zapisy** przez formularz na stronie wroc.city/JanoszFlis. Transmisja na żywo na stronie wroc.city/SpotkanieTransmisja

■ **Wstęp** bezpłatny

Improkracja z Alicją Janosz, Vertigo Jazz Club & Restaurant, ul. Olawska 13, godz. 20
Wrocławska Improkracja to teatr improwizacji komediowej, jeden z najstarszych i najbardziej do-

świadczonych w Polsce. Tematy występów podsuwa im publiczność, która na żywo współtworzy widowisko.

■ **Bilety** w cenie od 40 zł/os. do nabycia na stronie vertigojazz.pl

Nocne Listowanie na Politechnice Wrocławskiej, PWR budynek H-14, Wybrzeże Stanisława Wyspiańskiego 40, start o godz. 20
Jak co roku Politechnika Wrocławska zaprasza na wieczorno-nocną akcję na rzecz funduszu stypendialnego dla studentów z niepełnosprawnościami. Polega ona na

wspólnym pisaniu listów z prośbą o wsparcie do różnych przedsiębiorstw i fundacji.

■ **Zapisy** przez formularz na stronie wroc.city/Listowanie23 lub na miejscu przed wydarzeniem

■ **Wstęp** bezpłatny

26 listopada

Powrót do Życzliwości – gra miejska, start przy Krasna-

➤ Listopadowe
KrasnaLove
Więści w CIT, Rynek 14
i na krasnale.pl

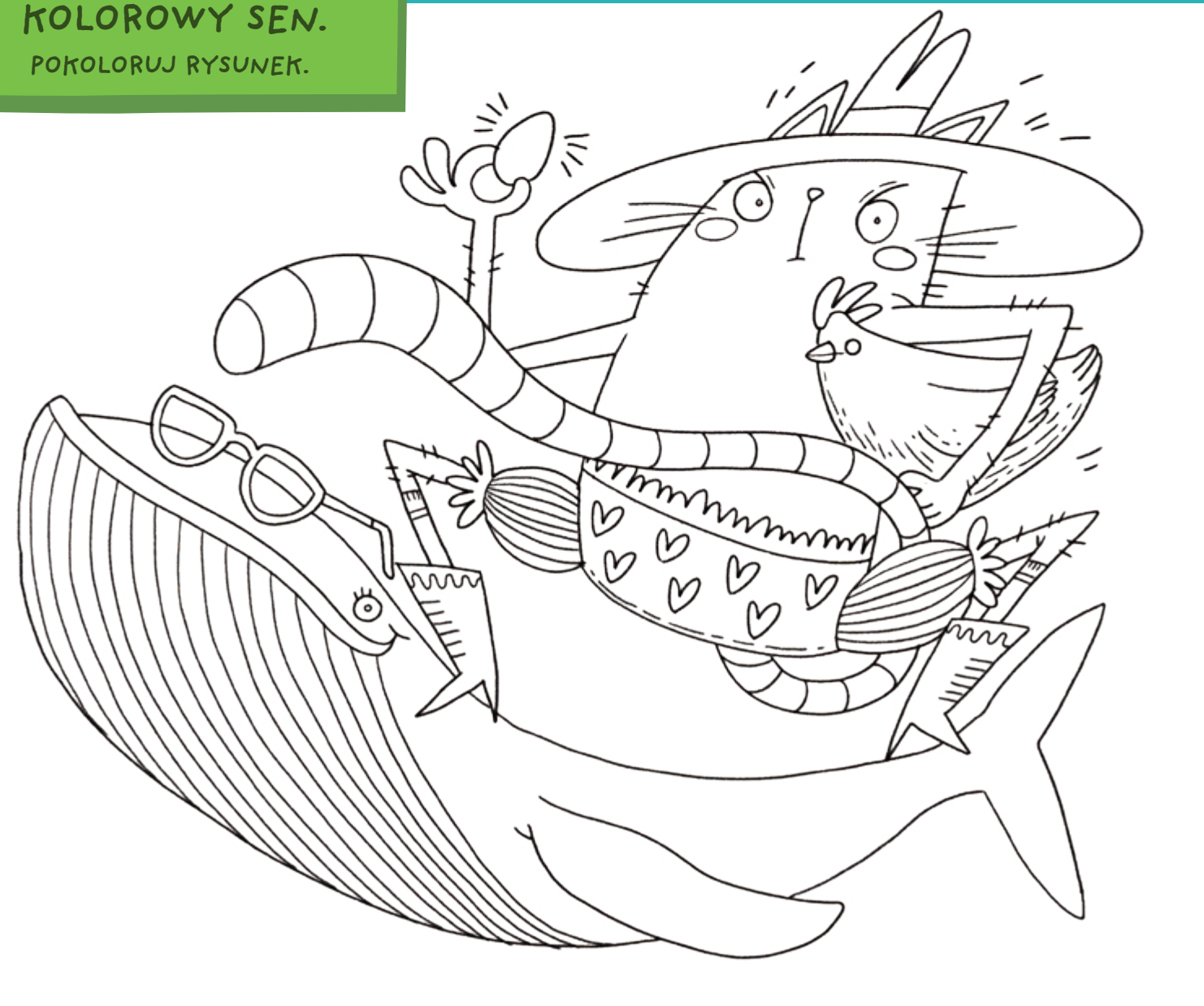

UŚMIECHNIJ SIĘ!

UŚMIECHY POWTARZAJĄ SIĘ W OKREŚLONEJ KOLEJNOŚCI, ALE DWA ZAMIEILIŁY SIĘ MIEJSCAMI. ZNAJDŹ JE.

KĄCIK
KRASNALICY
NIEZABUDKI

KOLOROWY SEN.
POKOLORUJ RYSUNEK.

Kruk Ron: radosny jak szczeniak i mądry jak lew

Poznajcie kruk, który odwiedza uczniów IV Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Świstackiego. Szkoła od dawna jest związana z tymi ptakami. Jej patronem jest Stefan Żeromski, autor noweli „Rozdziobią nas kruki, wrony”, przed wejściem do budynku stoi krasnal z krukami, a prawdziwego kruka Ronina można poznać na lekcji historii.

Paulina Falkiewicz

Ronin, nazywany przez domowników częściej Ronem, jest młodym, półrocznym krukami zakupionym w legalnej, polskiej hodowli i zarejestrowanym w celach hodowlanych w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Jego opiekunem jest Dawid Graczyk, nauczyciel historii w IV LO we Wrocławiu.

Własna woliera pod Wrocławiem

Ron na co dzień mieszka w podwrocławskiej miejscowości Rogoź. Ma do swojej dyspozycji dużą wolierę, ale popołudnia i wieczory spędza w domu opiekuna. Tam bawi się i dokazuje, jak młody szczeniak. Jak każdy kruk, wykazuje niebywałe umiejętności społeczne. Szybko się uczy i przystosowuje do nowych sytuacji. Domowników traktuje w odmienny sposób: córki historyka jak partnerki do zabawy lub same zabawki, żonę z pewną dozą miłości. A samego nauczyciela?

– Kiedy Ronin jest wesoły, siedzi na ramieniu, sympatycznie mruczy albo układa dziobem moją fryzurę. Kiedy jest stęskniony, to radośnie macha skrzydłami, całym sobą pokazuje radość i przywiązanie. Z kolei gdy jest zły, potrafi się obrazić, pokrzykiwać, stroszyć pióra, jeżyć się, jak groźny pies, a nawet mnie dziobnąć. Czasem, gdy wejdę do niego do woliery, to nie chce zejść z grzęd, wtedy muszę

Ron urozmaica lekcje, skupia uwagę i fascynuje. Jest obecny nawet wtedy, gdy nie przychodzi do szkoły, ponieważ młodzi wciąż się o niego dopytują.

z nim porozmawiać, przeprosić za coś, nosem pomiziać po dziobie. Z krukami nawiązuje się niesamowicie bliską relację, wręcz taką jak człowiek z człowiekiem – opowiada Dawid Graczyk.

Kruk, a niby lew

– W domu mamy też koty. Oczywiście to Ronin jest na samej górze w tej hierarchii, a koty są mu podporządkowane. Na początku, gdy był pisklakiem, baliśmy się, czy koty go nie odłowią, ale

już od samego początku wykazywał pewność siebie.

Kruk bierze udział w lekcjach historii w 4 LO im. Stefana Żeromskiego we Wrocławiu z dużym zainteresowaniem

TOMASZ HOŁOD (2)

Miało się wrażenie, że widział się ptaka, ale z zachowania lwa. On już w tym najmłodszym wieku przeganiał koty od miski, pierwszy się pożywia i tak mu zostało – śmieje się pan Dawid.

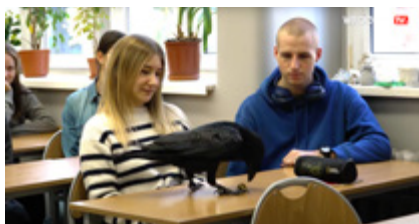
A czasem uczeń

Ron czasami odwiedza uczniów IV LO – urozmaica lekcje, skupia uwagę i fascynuje. Kruk jest obecny nawet wtedy, gdy nie przychodzi do szkoły, ponieważ młodzi wciąż się o niego dopytują.

– Wydaje się, że Ron rzeczywiście zaczyna być maskotką uczniów. Bo ludzie od zawsze potrzebowali zwierząt. Ich obecność to nie tylko pomoc, ale też radość, ciepło, bezpieczeństwo czy forma terapii w trudnych chwilach – mówi Dawid Graczyk.

– Mam nadzieję, że Ron, czyli ptak, który jest na co dzień niedostępny dla przeciętnego człowieka, przyniesie dużo radości i pięknych wspomnień tym młodym ludziom – dodaje.

➤ Zobacz wideo na WROCŁAW TV

Ronin ze swoim opiekunem Dawidem Graczykiem

Operacja Motyl, czyli „Igrzyska śmierci” od kulis

Rok przygotowań, półtora miesiąca filmowców w mieście, trzy tygodnie zdjęć w Hali Stulecia. A wszystko cicho i dyskretnie, w starannie przygotowanej akcji pod kryptonimem Motyl. Jej zwieńczeniem była wrocławska prapremiera w kinie Nowe Horyzonty. Teraz „Igrzyska śmierci: Ballada ptaków i węży” jadą w świat.

Blazej Organisty

Na wrocławskiej prapremierze filmu „Igrzyska śmierci: Ballada ptaków i węży” 13.11 w Nowych Horyzontach gości powitał Paweł Gołębowski. Po krótkim wstępie, oddał głos reżyserowi, który przemówił z wielkiego ekranu: – To była ogromna przyjemność kręcić w Polsce film z tak wspaniałą ekipą. Chciałbym wszystkim podziękować za gościnność i możliwość pracy w tym pięknym mieście. Z wielką radością robiliśmy zdjęcia w cudownej i ślicznej Hali Stulecia.

Wrocław na wielkim ekranie

Tak wielkie produkcje nie mają ograniczeń. To komfort pozwalający na poszukiwanie najlepszych obiektów na świecie. – Pracowaliśmy rok nad tym, żeby film powstał we Wrocławiu – przyznał Robert Golba, prezes firmy Alex Stern. – Hala Stulecia pasuje bardzo. Inne specjalnie wybrane i przygotowane miejsca to plenery koło miasta Boguszków-Gorce i nad zalewem w Grzędach w gminie Czarny Bór – wymieniał producent.

We wszystkich lokalizacjach nagrywali przez trzy miesiące. Większość ujęć nakręcili w Niemczech. Do Wrocławia przyjechali na ponad

Na wrocławskiej prapremierze były prezenty niespodzianki, białe róże i pamiątkowe kartki z cytatami

półtora miesiąca. Byli u nas wszyscy główni aktorzy, reżyser i większa część jego załogi. W wolnym czasie szukali krasnali.

Operacja MOTYL

Do zdjęć w Hali Stulecia przygotowywali się przez miesiąc. Spędzili w niej dwadzieścia kilka dni. Oczywiście

po cichu, dyskretnie, żeby uniknąć wycieku informacji. Ukryć tak liczną ekipę filmową w czołowej atrakcji turystycznej łatwo nie jest. Trzeba było zamknąć nie tylko halę, ale i teren wokół niej, oprócz pergoli. Filmowcy także poza planem nie mogli się afiszować. – Niewiele mogliśmy mówić. Działaliśmy pod hasłem Motyl. Nasze

auta były obklejone kolorowymi grafikami z motylami – przyznał Robert Golba.

Będzie o nas głośno

– Mamy taką umowę z producentami, że o hali i o filmowym Wrocławiu będzie jeszcze głośno – dodaje Radosław Michalski, dyrektor

Wydziału Promocji Miasta i Turystyki UMW.

Film będzie pokazywany na wszystkich kontynentach. Już widzieli go londyńczycy, berlińczycy i Kalifornijczycy z Los Angeles na pokazach prapremiery. A to dopiero początek... Hollywoodzki przebój wchodzi do kin 17.11. Ile osób go zobaczy? Dość powiedzieć, że pierwsza część ustanowiła rekord sprzedanych w ciągu doby biletów, poprawiając wynik sagi „Zmierzch”.

Dyrektor Michalski jest zadowolony z wielu powodów: udana produkcja, współpraca bez przeszkód, sprawna praca służb, należyta gościnność i opieka w hali, promocja miasta na całym świecie. – Sądzę, że jeszcze coś dobrego będzie z tej współpracy – zapowiedział. Może już w przyszłym roku? Robert Golba zdradził tylko tyle, że szykują coś dużego i na pewno wrócą tu z kamerami.

➤ **Zobacz galerię zdjęć z prapremiery na wroc.city/Igrzyska**

Zygmunt Miłoszewski powraca do Hydropolis

Zygmunt Miłoszewski i Jacek Antczak podczas pierwszego spotkania

Pierwsza część podwodnej trylogii dla dzieci Zygmunta Miłoszewskiego okazała się hitem. Teraz pisarz powraca z kolejną częścią – „Walcz. Hydropolis”, o której opowie podczas spotkania z czytelnikami.

Redakcja

Zygmunt Miłoszewski to jeden z najbardziej lubianych pisarzy w Polsce. Laureat wielu nagród literackich. Jeszcze do niedawna kojarzony był głównie z powieściami sensacyjnymi dla dorosłych – do momentu ukazania się pierwszej części trylogii dla dzieci „Uciekaj. Hydropolis”. Książka okazała się bestsellerem. Teraz pora na kolejną część.

– Oczywiście idealnie byłoby zrobić premierowe spotkanie na dnie morza, ale biorąc pod uwagę trudności techniczne, zdecydowaliśmy się na drugą najlepszą rzecz: wrocławskie centrum wiedzy o wodzie. Zapraszam

do prawdziwego Hydropolis we Wrocławiu, w którym będziemy rozmawiać o wymyślonym Hydropolis na dnie oceanu – zachęca Miłoszewski.

„Hydropolis. Walcz” – drugi tom bestsellerowej serii „Hydropolis” miał premierę 8 listopada. Emma, nastoletnia mieszkanka Czwartej Kolonii Hydropolis, ma jedno marzenie – pozostać niewidzialną dla wszystkich. Musi jednak wyjść z cienia, żeby skonfrontować się z rówieśnikami, rządzącymi kolonią Starszymi, okrutnym rytuałem Czterech Śmierci, a przede wszystkim – własnymi niepewnościami i słabościami. Czy wystarczy jej sił, kiedy dojdzie do prawdziwej

próby? Czy odważy się podjąć ryzyko, żeby ratować przyjaciół? I czy uda jej się – razem z bohaterami pierwszego tomu – odkryć mroczny sekret podwodnego świata? O tym przekonają się czytelnicy.

Spotkanie z autorem zacznie się 16 listopada o godz. 18.30 w Centrum Edukacji Ekologicznej Hydropolis (ul. Na Grobli 17). Poprowadzi je Jacek Antczak. Będzie to pierwsza po wydaniu drugiej części podwodnej trylogii rozmowa z czytelnikami. Zapisy prowadzone są elektronicznie na wroc.city/MiloszewskiZapisy. Liczba miejsc jest ograniczona, decyduje kolejność zgłoszeń. Wstęp jest bezpłatny.

Uczniowie III LO znów robią WYBRYK!

Pokolenie X zrobiło w Trójce WYBRYK. Pamięta to dyrektor – wtedy uczeń, pamięta polonista. Dzisiejsi licealiści nie pamiętają, ale to bez znaczenia. Wiara w tradycję i zacięcie do muzyki pchają ich co roku do robienia nowych WYBRYK-ów. Najbliższy: 17 listopada.

■ Błazej Organisty

WYBRYK! Czyli Wrocławska Yntelektualna Biesiada Rytmu i Kultury. Wymyśliła ją pokolenie X w 1988 roku, ale impreza zaliczyła falstart, a pomysł schował się w szufladzie. Trzy lata później wyciągnęła go uczennica Ela Iwanek. Znalazła chętnych do pomocy przy organizacji i stało się. Pierwszy Ogólnopolski Przegląd Piosenki Licealisty WYBRYK zdarzył się w kwietniu 1991 roku.

Wrocławska Yntelektualna Biesiada Rytmu i Kultury odbywa się w naszym mieście od ponad 30 lat

Łącząc pokolenia

– Dla mnie jest to szczególnie przegląd, bo zaczynał się, gdy ja byłem uczniem tej szkoły. Jest częścią historii i do dziś ważnym elementem liceum, ponieważ spaja młodzież. Razem go przygotowują, razem prowadzą i razem się bawią, reprezentując przy tym naszą szkołę – opowiada Tomasz Cygał, dziś dyrektor III LO im. Adama Mickiewicza z ul. Składowej na wrocławskim Nadodrze.

Pierwszą edycję pamięta także polonista Dariusz Romanowski, który przyczynił się do zrobienia WYBRYK-u. – To był bardzo oryginalny pomysł uczniów. Takich imprez nie było w mieście – wspomina. – Świetnie sobie radzą z organizacją, ja im tylko pomagam – mówi o swoich uczniach.

Zasady przeglądu są proste: każdy ma czas na dwa utwory, jury wybiera i nagradza najlepsze wykonania. Nagrody? Pieniądze.

Główna to czek-niespodzianka. – Będzie grubo – zapowiada Kuba Lozia, organizator. Dodaje, że w ubiegłym roku zwycięzca nagrał krążek w studiu.

Kup pan cegłę

Żeby posłuchać, trzeba w sekretariacie liceum kupić bilet-cegiełkę za 20 zł. Z uzbieranych pieniędzy uczniowie opłacają nagrody, nagłośnienie, światło, akustyków i inne rzeczy związane z przygotowaniem i przebiegiem koncertu.

Kiedyś zapraszali gwiazdy, takie jak zespół Raz Dwa Trzy czy Krystyna Prońko, ale w dzisiejszych czasach na takie luksusy ich nie stać.

Jaki będzie 33. WYBRYK? Przekonają się widzowie 17 listopada. Jeżeli nie czujecie się na siłach, żeby bawić się z młodzieżą, ale chcecie im pomóc, skontaktujcie się ze szkołą (www.lo3.wroc.pl). Uczniowie z radością przyjmą każdą złotówkę na organizację następnych przeglądów.

Jazz plus listopad równa się Jazztopad

20. edycja Jazztopadu to kwintesencja tego, co od początku istnienia festiwalu było najważniejsze – więzi między artystami i publicznością. Dlatego ponownie zobaczymy i usłyszymy artystów, którzy przez lata byli związani z festiwalem. Wydarzenie potrwa od 17 do 26.11.

■ Redakcja

Wrocławskie święto jazzu zainauguruje koncert poświęcony Wayne'owi Shorterowi (17.11). Podczas koncertu wystąpią artyści, którzy współpracowali z Wayne'em zwłaszcza w ostatnich latach jego życia. Drugiego dnia festiwalu wystąpią jego wieloletni przyjaciele w przepięknym projekcie Hand to Earth (18.11). Następnego dnia pojawi się szwedzki basista i producent Petter Eldh ze swoim Projekt Drums (19.11). W czwartek (23.11), podczas kolejnej już odsłony muzycznej medytacji, wystąpi Marta Warelis, fenomenalna pianistka i improwizatorka. W piątek (24.11) będziemy świad-

kami premiery nowego projektu Craiga Taborna z Lutosławski Quartet. Już kolejnego jednak dnia tradycyjnie wysłuchamy koncertu z cyklu Melting Pot (25.11). Zaraz po nim ze swoim trio wystąpi Jakob Bro w gwiazdorskiej obsadzie z Marilyn Mazur i Arve Henriksenem, a późnym wieczorem na solowym koncercie w Mleczarni wystąpi Ava Mendoza. Jazztopad Festival 2023 zwieńczy 26.11 koncert z okazji 85. urodzin Charlesa Lloyda. Ponadto w programie koncerty rodzinne (19.11) i dla dzieci (19, 26.11) i młodzieży (22.11), a także spotkania z artystami. Bilety na wybrane koncerty do wygrania na wroc.city/JazzKonkurs.

Chór Angelus ma 20. jubileusz

Kameralny Chór Angelus został utworzony przez Barbarę Szarejko-Nestor we wrześniu 2003 roku. Działa przy IX Liceum Ogólnokształcącym, ul. Piotra Skargi. Członkami zespołu od lat są uczniowie tej szkoły, innych liceów, wrocławskich szkół muzycznych i studenci. Ta pełna pasji grupa świętuje właśnie 20-lecie. Koncert z tej okazji odbędzie się 18.11 o godz. 16 w Muzeum Architektury, ul. Bernardyńska 5. Wstęp jest wolny.

Czytanie filmu? Tylko w DCF-ie

Już 25.11 w kinie DCF odbędzie się pilotażowa edycja festiwalu Korelacje. Ekspertki od słów, Dorota Masłowska i Agnieszka Wolny-Hamkało, przygotują autorskie narracje do wybranych przez siebie filmów. Tradycyjny seans filmowy zamieni się w słuchowisko połączone z obrazem. Teksty zostaną przez autorki nagrane, a następnie zmontowane w filmie i wyświetlone w kinie jako słuchowisko filmowe. Dzięki temu osoby niewidome je usłyszą, a osoby niesłyszące przeczytają. Seanse rozpoczną się równoległe o godz. 18. Po filmach (ich tytuły pozostają tajemnicą) rozpocznie się spotkanie z autorkami. Bilety w cenie 25 i 35 zł (opiekun za złotówkę) na bilety.dcf.wroclaw.pl.

Seniorze! Zapisz się na bal na stadionie

Jerzy Skoczylas i DJ Mario zapraszają na bezpłatny bal na Tarczyński Arena! Już 28.12 w godz. 16–20 w centrum eventowym stadionu przy al. Śląska 1 (wejście W3) odbędzie się Przedsylwestrowy Bal Seniora. Zapisy wrocławskich seniorów prowadzi Zbigniew Czekalski, telefon: 609 145 720, e-mail: seniorwrocek@wp.pl. Warto się pospieszyć, bo liczy się kolejność zgłoszenia, a liczba miejsc jest ograniczona. Dodatkowe informacje na stronie www.festiwalwrocek.pl.

Нічна та святкова медична допомога в Польщі

Якщо ваше самопочуття раптово погіршилося, тоді ви можете звернутися до центру нічної та святкової медичної допомоги в місті. Де знайти допомогу ввечері в будні дні та у свята? Ми зібрали для вас адреси та номери телефонів всіх місць, до яких можна звертатися після 18:00 та у вихідні.

Світлана Кучеренко

Лікарні первинної медичної допомоги не працюють 24 години на добу. Уночі та у свята їх роль виконують нічні та святкові клініки, де ви можете отримати допомогу з 18:00 до 8:00 ранку наступного дня, а у святкові дні – 24 години на добу. Куди звертатися за допомогою? Найближчий центр нічної та святкової медичної допомоги можна знайти на сайті Національного фонду здоров'я.

Нічну та святкову медичну допомогу у Вроцлаві надають:

- Dolnośląski Szpital Specjalistyczny im. T. Marciniaka, що знаходиться за адресою вул. Fieldorfa 5, номер телефону 71 306 42 22.
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu, що знаходиться за адресою вул. Kamieńskiego 73a, номер телефону 71 32 70 536.
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkow-

skiego, що знаходиться за адресою вул. Koszarowa 5, номер телефону 71 395 76 07.

- Szpital Specjalistyczny im A. Falkiewicza, що за адресою вул. Warszawska 2, номер телефону 71 377 41 00.

Хірургічні амбулаторії для дітей розташовані у відділеннях невідкладної медичної допомоги лікарень (SOR):

- Dolnośląski Szpital Specjalistyczny im. Marciniaka, вул. Gen. Augusta Emila Fieldorfa 2, тел.: 71 306 43 04.
- Uniwersytecki Szpital Kliniczny we Wrocławiu, вул. Borowska 213, тел.: 71 733 29 64.

У Вроцлаві цілодобово працюють чотири лікарняні відділення невідкладної допомоги:

- Dolnośląski Szpital Specjalistyczny im. Marciniaka – вул. Gen. Augusta Emila Fieldorfa 2, тел.: 71 306 43 04.
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny – вул. Kamieńskiego 73a, тел.: 71 327 05 63.

У екстрених випадках ви завжди можете викликати швидку допомогу за номером 112

- Uniwersytecki Szpital Kliniczny we Wrocławiu – вул. Borowska 213, тел.: 71 733 29 64.
- 4 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ we Wrocławiu – вул. Rudolfa Weigla 5, тел.: 261 660 130.

Коли користуватися нічною та святковою медичною допомогою?

Скористайтеся нею, якщо ви або ваша дитина відчуває погано і ви боїтеся, що стан погіршиться наступного дня.

Зверніться до найближчого центру нічної та святкової допомоги. У медично обґрунтованих випадках лікар може прийняти рішення про візит додому. Однак, якщо ви відчуваєтеся погано, але стан стабільний, зачекайте до наступного дня.

Телеплатформа першого контакту у Польщі

Ви також можете отримати допомогу зателефонувавши на безкоштовну інfolінію першого контакту за номером 800 137

200 або заповніть форму dom.mz.gov.pl/nocna-swiateczna-opieka/ua. У рамках телеплатформи першого контакту ви отримаєте: медичну консультацію, електронний рецепт, електронне направлення до лікаря, електронний лікарняний, а також направлення на тест на SARS-COV-2. Телеплатформа першого контакту доступна з понеділка до п'ятниці з 18:00 до 8:00 наступного дня. Щосуботи та неділі також в інші дні, які за польським законодавством є вихідними, з 8:00 до 8:00 наступного дня.

19.11 «Друга Ріка» зіграє концерт у Вроцлаві

23.11 «Друга Ріка» зіграє в клубі «Bezsenność» на вул. Руська 51

19 листопада музиканти розпочали благодійний тур Польщею, з метою об'єднання українців за кордоном та всіх, хто цікавиться українською культурою. На концерті гурт зіграє нову акустичну програму «ІНША РІКА», в якій улюблені пісні зазвучать ніжно та чуттєво.

Альона Нетьосова

23 листопада 2023 року у клубі «Bezsenność» відбудеться концерт «Друга Ріка» у Вроцлаві. «Друга Ріка» — визнаний музичний колектив, який існує вже більше ніж 25 років і його популярність давно перетнула кордони України. Під час свого туру Північною Америкою музиканти неодноразово були вражені тим, з якою енергією їх приймає публіка.

Та коментарі не заставили себе чекати й гурт висловився на своїй сторінці Facebook: «За кількістю людей, що прийшли послухати нас та підтримати ЗСУ, складалося враження, ніби ми не в Калгарі, а у Києві». Обираючи українську музику, ви допомагаєте ЗСУ наблизитись до перемоги.

Також свій вклад зробив та продовжує робити гурт «Друга Ріка» й на зібрані кошти

у розмірі 1 810 006 гривень придбали 7 квадроциклів для спецпідрозділу ГУР МО України.

Нагадуємо, що концерт у Вроцлаві запланований на 23 листопада 2023 року у клубі «Bezsenność» який знаходиться за адресою Вроцлав, Ruska 51, 50-079.

Вхід за квитками о 19:00, початок концерту о 20:00.

WROMIGRANT
пункт інформації для мігрантів та біженців у Вроцлаві

Безкоштовні консультації,
тренінги та інформаційні зустрічі

Прийди!

Перехід Діалогу,
вул. Świdnicka 19,
Вроцлав

Зателефонуй!

+ 48 735 969 992
+ 48 538 579 555
+ 48 71 772 49 50

Напиши!

wromigrant@wcrs.pl

Вподобай!

[@wromigrant](https://www.facebook.com/wromigrant)

PL / UA / EN / BY / RU

Po Legii teraz Raków: wygraj bilety na mecz

KS Śląsk Wrocław – Raków Częstochowa na Tarczyński Arena Wrocław – niedziela, 3 grudnia, godz. 17.30. Śląsk Wrocław po raz drugi w tym sezonie zapełnił Tarczyński Arena do ostatniego miejsca! Bilety są wyprzedane, ale można je jeszcze wygrać na portalu Wroclaw.pl.

Bartosz Moch

39 583 – tylu kibiców oglądało z trybun wielkie zwycięstwo Śląska Wrocław nad Legią Warszawa w 11. kolejce PKO BP Ekstraklasy. To rekord tego sezonu w polskiej lidze i najwyższy wynik na stadionie WKS-u od 10 lat. Wrocławianie idą jednak za ciosem i 14 listopada, na 19 dni przed spotkaniem, wyprzedali bilety na kolejny mecz.

Obecny sezon to dla kibiców „Trójkolorowych” emocjonalny rollercoaster. Najpierw mieliśmy trzęsienie ziemi – czyli WKS na ostatnim miejscu w tabeli po trzech kolejkach – a potem napięcie już tylko rośnie... Od meczu z Lechem Poznań, pod koniec sierpnia, wrocławianie są w lidze niepokonani. To już 11 kolejnych meczów bez porażki, a w trakcie tej serii WKS zaliczył

21 października na Tarczyński Arena Śląsk pokonał Legię 4:0. Czy powtórzy ten wynik z Rakowem?

również 7 zwycięstw z rzędu, co jest rekordem klubu.

Dodatkowo Śląsk od 18 meczów zawsze strzela przynajmniej jednego gola. To wszystko złożyło się na pozycję lidera, którą zespół Jacka Magiery zajmuje z dorobkiem 30 punktów. Pod względem średniej frekwencji na meczach WKS jest drugi – na Tarczyński Arena przychodzi średnio 22,5 tys. kibiców

– i znacząco wzrośnie po starciu z Rakowem. Będzie to przedostatnie spotkanie we Wrocławiu w 2023 roku. W kolejny weekend (9 grudnia, godz. 20) Śląsk zmierzy się z Koroną Kielce.

W naszym konkursie wciąż możecie jeszcze wygrać bilety na hitowe starcie Śląsk Wrocław – Raków Częstochowa! Aby wygrać podwójne vouchery należy do piątku 17.11

do godz. 14 wysłać do redakcji wypełniony formularz konkursowy, który znajdziecie na wroc.city/BiletyWKS. W formularzu należy podać imię, nazwisko, adres e-mail i nr telefonu. A także odpowiedzieć na pytanie: kto ma na koncie więcej tytułów mistrza Polski – Śląsk, Raków czy oba kluby tyle samo? Wygrywają cztery pierwsze i cztery ostatnie zgłoszenia z prawidłowymi odpowiedziami.

Srebrny krok Maksa w stronę Olimpu

12 lat na karku i srebrny medal na szyi – zapaśnik Maksymilian Cieplik z Lotnika Wrocław zdobył tytuł wicemistrza kraju w XII mistrzostwach Polski Młodzików w stylu wolnym. Maksymilian trenuje pod okiem olimpijczyka z Aten Krystiana Brzozowskiego.

Michał Szałkowski

O sukcesie powiedzmy krok po kroku. XII mistrzostwa Polski Młodzików w zapasach w stylu wolnym rozegrały się w pierwszych dniach w Staszowie w województwie świętokrzyskim. Maksymilian Cieplik zdobył srebro w kategorii do 38 kilogramów, lepszy był tylko Abu-Bakar Tsomajew z Kavkaz Warszawa. W sumie na macie mierzyło się blisko 180 zawodników z całego kraju, stoczono aż 306 walk.

Pierwszy raz – a jaki efekt

Dla Maksymiliana udział w mistrzostwach był... debiutem, jeżeli chodzi o zawody tej rangi. Był on jednym z najmłodszych uczestników listopadowych zmagani. Na co dzień świeżo upieczony wicemistrz Polski jest uczniem kl. 6 Szkoły Podstawowej nr 95 we Wrocławiu.

Zapasy trenuje od czterech lat. Zaczynał w Skorpionie Wrocław, teraz umiejętności szlifuje w Lotniku. Miłością do tego sportu zaraził go tata.

Idol, trener, olimpijczyk

W Lotniku Wrocław jest pod opieką doświadczonego trenera – Krystiana Brzozowskiego, wielokrotnego mistrza Polski, medalisty mistrzostw Europy, olimpijczyka z igrzysk w Atenach, na których zajął 4. miejsce, tuż za podium. Młody sportowiec nie ukrywa, że to jeden z jego idoli. I medalowa ścieżka jest tą, którą także chciałby podążać. Złoty medal olimpijski i złoto mistrzostw świata to największe sportowe pragnienia. – Innymi moimi idolami są Rafał Szewc i Joanna Krawczyk – wielokrotni medaliści mistrzostw Polski, którzy odnosili i odnoszą sukcesy na międzynarodowych arenach – dodaje młody zapaśnik.

Maksymilian Cieplik – w niebieskim stroju – w trakcie walki na macie

Tydzień w skrócie

Żużlowa ekipa **Betardu Sparty** wzmacnia się przed nowym sezonem ekstraklasy. Do wicemistrzów Polski dołączył szesnastoletni Filip Seniuk. Utalentowany jeździec trafił do Wrocławia z Arged Malesy Ostrów Wielkopolski. Przejście odbyło się na zasadzie wypożyczenia z opcją transferu definitywnego.

Śląsk Wrocław wygrał 1:0 z Cracovią po bramce Nahuela Leivy i było to już ich 10. zwycięstwo w tym sezonie PKO BP Ekstraklasy. WKS kończył to spotkanie w dziewiątkę po bezpośredniej czerwonej kartce dla Nahuela i dwóch żółtych i w konsekwencji czerwonej kartce dla Jehora Matsenki.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO Bank Polski Ekstraklasa, 27.11, godz. 19, Stadion im. Braci Czachorów Radomiak Radom – Śląsk Wrocław (Canal+ Sport3)

koszykówka

Orlen Basket Liga Kobiet, 15.11, godz. 18, Centrum Sportu Politechniki Poznańskiej Enea AZS Politechnika Poznań – IKS Śląza Wrocław (Emocje TV)

BTK Eurocup, 15.11, godz. 21, Gran Canaria Arena, Dreamland Gran Canaria – Śląsk Wrocław (Polsat Sport)

Orlen Basket Liga, 19.11, godz. 17.30, Hala Gryfia Grupa Sierleccy Czarni Słupsk – Śląsk Wrocław (Polsat Sport Extra)

siatkówka

Tauron 1.liga, 18.11, godz. 17, Hala Sportowa SP nr 7 PZL LEONARDO Avia Świdnik – Gwardia Wrocław
Tauron Liga Kobiet, 19.11, godz. 13, Netto Arena Grupa Azoty Chemik Police – #Volley Wrocław (Polsat BOX GO)

Zobacz wystawę robotów w DH Feniks do 28.01

RoboExpo to interaktywna wystawa robotów i nowoczesnych technologii dla całej rodziny. Wystawa będzie trwała do 28 stycznia w DH Feniks, Rynek 31/32, III p. W RoboExpo można spędzić nawet kilka godzin, zanurzając się w fascynującym świecie robotów. Co zobaczymy? Prawie 40 nowoczesnych robotów z całego świata; 8 stref

wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości; najnowsze osiągnięcia robotyki; mówiące roboty; prawdziwe robozoo; zabawny robot-sport; warsztaty; teatr robotów. Wstęp codziennie od godz. 10 do godz. 20. Bilety dla dzieci od 35 zł, a dla dorosłych od 55 zł. Wystawę można zwiedzać indywidualnie lub grupowo. Warsztaty są dodatkowo płatne od 25 zł. W Feniksie czeka na was 700 mkw. technologicznej rozrywki. Więcej na roboexpo.pl.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Pogotowie Ratunkowe: **999**
Policja: **997**
Straż Pożarna: **998**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7.00-21.00)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz
Redaktor wydania
Anna Aleksandrowicz

DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław

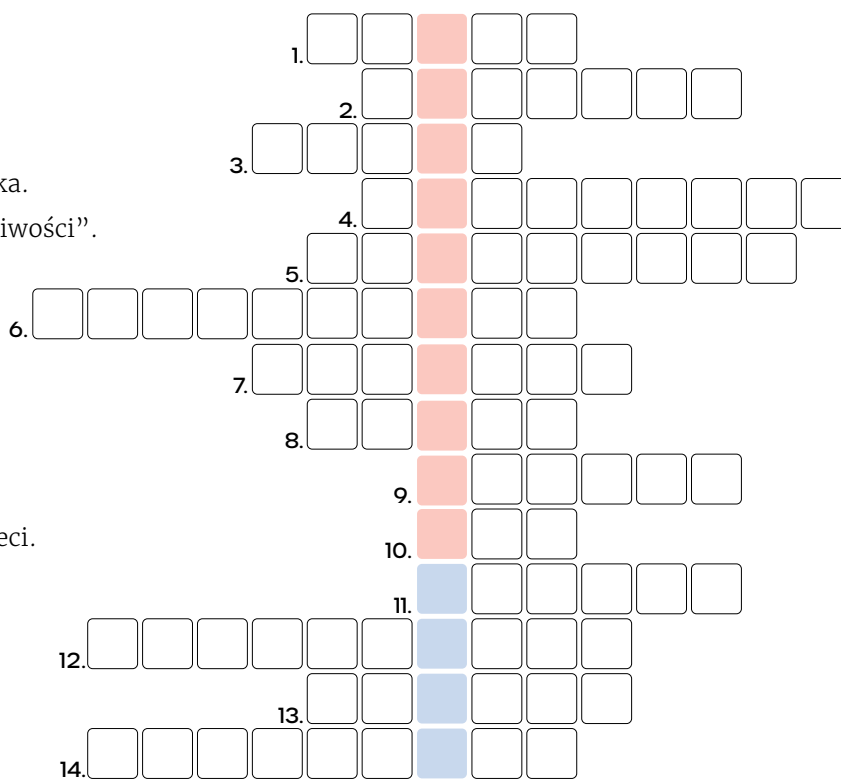
116. rocznica konsekracji kościoła przy Grabiszyńskiej

We Wrocławiu są aż dwie świątynie pod wezwaniem świętej Elżbiety Węgierskiej. W jednej z nich – kościele parafialnym przy ul. Grabiszyńskiej – 19.11.2023 odbędzie msza i zorganizowany koncert z okazji 116. rocznicy konsekracji świątyni. Kościół przy ul. Grabiszyńskiej zbudowano w latach 1893–1896 razem z sąsiadującym kompleksem szpital-

no-klasztornym. Opiekowały się nim siostry elżbietanki. Świątynię 19.11.1907 roku konsekrował biskup Kopp w 700-lecie śmierci św. Elżbiety. Koncert w kościele pw. św. Elżbiety Węgierskiej odbędzie się w niedzielę (19.11) o godz. 13.15. Wcześniej o godz. 12.30 będzie przeprowadzona uroczysta msza święta. Utwory Mascagniego, Schuberta i Verdiego wykona: Piotr Gładki – skrzypce, Joanna Steczek – fortepian, Alicja Turowska – śpiew. **Wstęp wolny.**

KRZYŻÓWKA NUMERU 157

- Owad na kamienicy „Kalambura” przy Kuźnicznej.
- Toczą kulę na Świdnickiej.
- Niestrudzenie pierze swoje ubrania w Odrze.
- Ten artysta jest konieczny, by postawić krasnoludka.
- Wrocławski grafik, tworzy grafiki na „Dzień życzliwości”.
- Latają na miotłach i zamiatają most pomiędzy kościelnymi wieżami.
- Wrocławska święta księżna.
- Wypowiadane ma wielką moc.
- Z wosku, z knotem.
- Nocny motyl.
- Służą do niej zabawki i jest to ulubione zajęcie dzieci.
- Imię hrabiego, komediopisarza.
- Były zakładane na moście Tumskim, po remoncie można było je odebrać w ZDiUM.
- Wysyła się ją pocztą z pozdrowieniami z wakacji.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści nale-

ży wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **157.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy

do **22 listopada** 2023 r. do **godz. 20**. Trzech zwycięzców wylosujemy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **29 listopada** br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia są: bluza

z herbem, workoplecak z herbem, parasol. Zwycięzcami w nr. 155 (hasło: Królewskie mosty) są: pani Jolanta (wejściówki do aquaparku), pan Łukasz (workoplecak) i pan Grzegorz (kubek). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs